Ўз ССР Давлат китоб палатаси
80 295

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

28 февраль, сешанба, 1995 йил
Сотувда эркин нархда.
№ 42 (1044)

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА ЙИҒИЛИШ

Вазирлар Маҳкамасида республикада савдони эркинлаштириш ва аҳолига савдо хизматини яхшилаш масалаларига бағишланган мажлис бўлиб ўтди. Унда республиканинг тегишли қўмиталари, концерн ва корпорациялари уюшмалари ҳамда идоралари раҳбарлари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари қатнашдилар.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Абдулҳошим Муталов бошқарди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Республикада савдони эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ва республика ҳукуматининг шу масалага оид бошқа қарорларининг бажарилиши юзасидан «Ўзбексавдо», «Узбекбирлашув», «Ёғмойтамакисаноат» уюшмалари, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан амалга оширилаётган ишлар ҳақидаги ахборотлар тингланди.

Айрим уюшмалар, вилоят, туман, шаҳар ҳокимликлари ҳукуматнинг юқорида қайд этилган қарорларини бажариш бўйича етарли иш олиб бормаётганликлари натижасида ўсимлик ёғи, кир совун, қанд-шакар, гугурт каби аҳолининг кундалик турмушида энг зарур бўлган товарларни баъзи дўконлар пештахталарида доимо бўлмаслик ҳоллари мавжудлиги, айни бир пайтда ушбу маҳсулотларни қўшни республикаларга ноқонуний равишда олиб кетишга уринишларга ҳамон чек қўйилмаётгани қаттиқ танқид қилинди.

Мазкур масалаларда, айниқса, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Навоий, Наманган, Тошкент вилоятларининг ҳокимликлари ва уларнинг тегишли ташкилотлари томонидан етарли даражада қатъият кўрсатилмаётганига алоҳида эътибор қаратилди. Жорий йилда кундалик эҳтиёж учун зарур товарларни марказлаштирилмаган тартибда четдан харид қилиш ҳажмларини кескин кўпайтириш орқали ички бозорни тўлдириш, аҳоли таъминотида узулишларга асло йўл қўймаслик борасида маҳаллий ҳокимликларнинг вазифалари аниқ кўрсатиб ўтилди.

Мулкчиликнинг барча шаклларидаги савдо, умумий овқатланиш ва хизмат кўрсатиш соҳаси корхоналарини замонавий дизайн талаблари асосида безаш ҳамда янгилаш, атрофларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, уларнинг ишини тартибга солиш, аҳолига савдо хизмати кўрсатиш маданиятини яхшилаш бўйича белгиланган тадбирлар хусусида республика Бош вазири ўринбосари М. Усмоновнинг ахбороти тингланди.

Мажлисда, шунингдек, мамлакатимиздаги нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи саноат корхоналари ва улар билан савдо қилувчи дўконларнинг санитария ҳолатини яхшилаш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли чора-тадбирлар белгиланди.

(ЎзА).

Абдулла ОРИПОВ:

ЯКДИЛ ҚАДАМ

Мамлакатимиз ҳаётида улкан сиёсий воқеа бўлган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессияси ниҳоясига етди. Кўппартиявийлик ва демократия асосида сайланган янги парламент ўзининг илк машваратини якунлади. Олий Мажлис депутати — Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Ориповдан сессия таассуротлари хусусида сўзлаб беришни сўрадик.

— Аввало, гапни сессиягача мамлакатимизда ўтказилган сайловлардан бошлаш лозим. Ўзбекистонда илк марта муқобиллик ва ҳақиқий демократияга асосланган сайлов бўлиб ўтди. Жаҳон матбуоти, ўзимизнинг оммавий ахборот воситалари бу ҳақда кўп ва хўб ёзди. Модомики, сайловимизнинг ўзи мамлакат тарихида янгилик экан, ўз-ўзидан, Олий Мажлис сессияси ҳам янги русумдаги машварат бўлди. Шу ўринда айтиш жоизки, янгилик нафаси уфуриб турган яна бир воқеа — юртбошимиз Ислом Каримовнинг Олий Мажлис биринчи сессиясида қилган маърузасидир. Унда Ўзбекистонимизда амалга оширалажак ишларнинг асосий йўналишлари қамраб олинган. Боражак йўлимиз, вазифа ва режаларимиз аён ифодалаб берилган. Президентимиз: «Дунёда бир-бирига айнан ўхшаган икки инсон бўлмагандек бир-бирига ўхшаган иккита давлат ҳам йўқ», деб жуда топиб айтдилар. Чунки, биз барпо этаётган давлат давлатчилик соҳасида башарият тажрибаларини ўрганиш билан кифояланмай, миллий давлатчилигимиз негизларига, буюк маданиятимиз илдизларига, ўтмишдаги бой анъаналарга суянишимизни ҳам тақозо этади. Мамлакатимиз раҳбари маърузасида ана шу нозик ўзига хосликлар мужассамлигининг гувоҳи бўлдим. Биргина мисол: Ислом Каримов бир ўринда ҳаё ва меҳр-муҳаббат масалаларига тўхтади. Балки бошқа давлатларда бу парламент минбаридан айтилиши лозим бўлмаган — арзимас гапдир. Аммо, Ўзбекистон бугун миллийлик ва маънавиятни юксалтириш масалаларига келажак пойдевори сифатида қарамоқда.

— **Янги парламентнинг илгариги Олий Кенгашдан фарқи нимада?**

— Биринчи фарқ шундаки, Олий Мажлис мустақиллик даврида ўтказилган дастлабки демократик сайлов ҳосиласидир. Иккинчи фарқига келсак, Олий Мажлис депутатлигига номзодлар кўрсатишда синфийлик ақидаларига амал қилинмади, яъни фалон нафар деҳқон, бунча соғувчи депутат бўлиши керак, деган шартлар бекор бўлди.

Олий Мажлиснинг яна бир ўзига хослиги — унинг таркибида фракция ва блоклар тузилди. Сессияда ана шу фракциялар раҳбарлари ва блокларнинг вакиллари Олий Мажлис минбаридан туриб, бугунги сиёсатга ўзларининг нуқтаи назарларини баён қилдилар. Қувонарли жиҳати шундаки, уларнинг асосий мақсади — халқимизнинг фаровонликка эришиши йўлидаги мавжуд мушкулотларни бартараф этиш, ватанимизнинг гуллаб-яшнашига хизмат қилишдан иборат.

Менимча, сессияда кўрилган энг муҳим масала Президент ваколатини узайтириш юзасидан шу йилнинг март ойида умумхалқ сўрови яъни, референдум ўтказиш тўғрисидаги Олий Мажлис қарори бўлди. Маълумки, икки йилдан сўнг Президент сайловини ўтказиш муддати келади. Ундан икки йил ўтиб, яна Олий Мажлисга сайлов бошланади. Олий Мажлиснинг мазкур қарорига кўра эса Президент сайлови 2000 йилга кўчирилади ва бир вақтнинг ўзида ҳам Президент сайлови, ҳам Олий Мажлисга депутатлар сайлови ўтказилади. Яна бир гап, Президент ваколатининг маълум йилга узайтирилиши — бошланғич натижалари кўзга ташланиб қолган иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, белгиланган марраларга муваффақиятли етказиш учун кенг имконият яратади. Қолаверса, бу ҳол Президент, ҳукумат ва Олий Мажлиснинг баравар қадам ташлаб, фаолият кўрсатишини таъминлайди.

Ғулом МИРЗО суҳбатлашди, (ЎзА).

САМИМИЙ ТАБРИК

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Президент жаноблари!

Рамазон байрами муносабати билан Сиз зоти олийларига самимий табрикларимни йўллайман.

Фурсатдан фойдаланиб, турк халқи ва шахсан ўз номимдан Сиз жаноби олийларига сиҳат-саломатлик, бахт, дўст ва қардош Ўзбекистон халқига фаровонлик, тинчлик тилакларимни яна бир бор изҳор этаман.

Сулаймон ДЕМИРЭЛ,
Туркия Жумҳурияти Президенти.

НЕФТЧИЛАР ШАҲАРЧАСИ

Мингбулоқда нефтчилар шаҳарчаси қурилишининг биринчи босқичи ниҳоясига етди.

Бу ерда 60 кишига мўлжалланган ётоқхона, 4 оила учун турар жой, фин услубидаги ҳаммом, ошхона, чойхона, ва бошқа маиший иншоотлар қад ростлади. Наманган қурилиш тресги тармоқлари ушбу бунёдкорлик ишларида ўн миллион сўмдан ортиқ маблағни ўзлаштирдилар.

Камол ХУРРАМОВ,
«Халқ сўзи» жамоатчи мухбири.

КОПЕНГАГЕН УЧРАШУВИ ОЛДИДАН

Маълумки, шу йилнинг март ойида Копенгаген шаҳрида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ташаббуси билан жаҳондаги 130 дан ортиқ давлат ва ҳукумат раҳбарлари иштирокида ижтимоий тараққиёт масалаларига бағишланган олий даражадаги учрашув ўтказилади. Мазкур халқаро анжуманда Президент Ислом Каримов раҳбарлигидаги Ўзбекистон делегацияси ҳам иштирок этади.

24 февраль куни БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонасида ана шу умумжаҳон учрашуви олдидан Ўзбекистон ҳукумати ва БМТ вакиллари иштирокида учрашув бўлиб ўтди. Уни БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик очди ва ўтказилажак олий даражадаги анжуманнинг кўзланган мақсад хусусида сўзлади.

Учрашув иштирокчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Бутрос Бутрос Голийнинг Копенгагенда ўтадиган анжуман олдидан йўллаган мактуби билан таништирилди.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари С. Саидқосимов мазкур анжуманга мамлакатимиз делегацияси катта тайёргарлик кўраётганини таъкидлар экан, Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш, ижтимоий таъминот, маориф соҳаларини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётганини айтиб ўтди. Ижтимоий тараққиёт масалаларида БМТ билан ҳамкорлик фойдали бўлаётганини қайд этди.

Сўнгра учрашувда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси, республика Меҳнат ва Ижтимоий таъминот вазирликлари, Истиқболни белгилаш ва статистика давлат қўмитаси, Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, ЮНИСЕФ, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти вакилларининг жамиятда ижтимоий тараққиёт муҳитини яратиш, қашшоқликни бартараф этиш, аҳолини иш билан таъминлаш ҳамда хотин-қизларнинг ижтимоий тараққиётдаги фаоллигини ошириш мавзуларидаги маърузалари тингланди. Учрашув сўнгида маърузачиларга мунозаралар бўлиб ўтди.

Иштирокчилар бу учрашув Копенгаген анжуманига тайёргарлик борасида муҳим босқич бўлганини қайд этдилар.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИНИ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ КОММИССИЯНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ РЕФЕРЕНДУМИ ЎТКАЗИЛАДИГАН ОКРУГЛАРНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1995 йил 24 февралдаги қарори ва «Ўзбекистон Республикаси Референдуми тўғрисида»ги Қонунининг 20-моддасига мувофиқ ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раисининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимларининг тақдимномаларига биноан Марказий комиссия ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Республикаси Референдуми ўтказиладиган қуйидаги округлар тузилсин:

1. Тошкент шаҳар округи
(Маркази — Тошкент шаҳри, Мовароуннаҳр кўчаси, 6).
Тошкент шаҳар чегараси доирасида.
2. Андижон округи
(Маркази — Андижон шаҳри, Навоий шоҳ кўчаси, 126)
Андижон вилояти чегараси доирасида.
3. Бухоро округи
(Маркази — Бухоро шаҳри, академик Мўминов кўчаси, 1)
Бухоро вилояти чегараси доирасида.
4. Жиззах округи
(Маркази — Жиззах шаҳри, Мустақиллик майдони, 6)
Жиззах вилояти чегараси доирасида.
5. Навоий округи
(Маркази — Навоий шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 77 а)
Навоий вилояти чегараси доирасида.
6. Наманган округи
(Маркази — Наманган шаҳри, Абдусаттор Раҳимов кўчаси, 57)
Наманган вилояти чегараси доирасида.
7. Самарқанд округи
(Маркази — Самарқанд шаҳри, Кўксарой майдони, 1)
Самарқанд вилояти чегараси доирасида.
8. Сирдарё округи
(Маркази — Гулистон шаҳри, Мустақиллик шоҳ кўчаси, 60)
Сирдарё вилояти чегараси доирасида.
9. Сурхондарё округи
(Маркази — Термиз шаҳри, Гагарин кўчаси, 34)
Сурхондарё вилояти чегараси доирасида.
10. Тошкент вилояти округи
(Маркази — Тошкент шаҳри, Ал-Хоразмий кўчаси, 51)
Тошкент вилояти чегараси доирасида.
11. Фарғона округи
(Маркази — Фарғона шаҳри, А. Навоий кўчаси, 15)
Фарғона вилояти чегараси доирасида.
12. Хоразм округи
(Маркази — Урганч шаҳри, Ал-Хоразмий кўчаси, 23)
Хоразм вилояти чегараси доирасида.
13. Қашқадарё округи
(Маркази — Қарши шаҳри, Мустақиллик шоҳ кўчаси, 1)
Қашқадарё вилояти чегараси доирасида.
14. Қорақалпоғистон округи
(Маркази — Нукус шаҳри, Гарезсизлик кўчаси, 50)
Қорақалпоғистон Республикаси чегараси доирасида.

Ўзбекистон Республикаси Референдумини ўтказувчи Марказий комиссия раиси
Қ. АҲМЕДОВ

Ўзбекистон Республикаси Референдумини ўтказувчи Марказий комиссия котиби
А. АНОРҚУЛОВ

Тошкент шаҳри,
1995 йил 27 февраль.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН: ИСТИҚЛОЛ ОДИМЛАРИ

«Халқ сўзи» ва ЎзА мухбирлари хабар қиладилар

МУШИЧ — ХОРАЗМДА

Огаҳий номидаги вилоят мусиқали драма ва комедия театри жамоаси Югославия драматурги Бронислав Мушичнинг «Чироғимни ким ёқади» асарини саҳналаштирди.

Ога-инилар ўртасида мол-дунё, мерос талашиш, меҳр-оқибатнинг йўқолиши ҳақида ҳикоя қилувчи бу мумтоз асар асримизнинг 30-йилларида машҳур бўлиб, дунёнинг кўплаб театрларида қўйилган эди. Асар жамоатчилик кўригидан муваффақиятли ўтди.

«БУЗРУК» ШИНАЛАРИ

Данғара туманидаги «Бузрук» фирмаси ишбилармонлари «Жигули», «Москвич» автомобиллари учун шиналар ишлаб чиқараяпти.

Уни тайёрлаш учун зарур хомашё Россиянинг Нижнекамек шаҳридан олинаяпти. Шу кунларда Чиновод қишлоғида йирик цех қурилаяпти. У ишга тушса, шина тайёрлаш икки баравар ортади.

СУРАТДА: ишчи З. Мардонқулова.

ИШЧИЛАРНИНГ НАВРЎЗ СОВҒАСИ

Илгари фақат пахта териш машиналарини таъмирлашга ихтисослашган Учқўрғон таъмир заводида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Корхонада газ плиталари, болалар велосипеди, ошхона ашёлари сингари зарур буюмлар билан бирга ойига 200 дона ногиронлар аравачаси ҳам тайёрланаяпти. Улар Наврўз кунларида ногиронларга совға қилинади.

РАНГЛИ ЦЕМЕНТ

Навоий цемент заводида турли рангдаги цемент ишлаб чиқариш технологияси синовдан ўтди.

Корхона мазкур технологик жараённи жорий этишга ҳозирлик кўрмоқда. Май ойидан бошлаб истеъмолчилар цемент заводидан кўк, қизил, сариқ ва бошқа рангдаги цементларни харид қила бошлайди.

ХАЛҚАРО АНДОЗАЛАРГА МОС

Шу йил Когон туманидаги саноат корхоналари қаторига яна бир завод қўшилади.

«Узипротеин» қўшма корхонаси томонидан бунёд этилаётган бу корхона қурилиши тезлашяпти. Бош пудратчи Тошкентдаги «Сталмонтаж» трести бўлса, унга вилоятдаги 1-, 2-«Вилоятжамоахўжаликқурилиш», 20-«Вилоятагроқурилиш» ва 163-қурилиш трести бунёдкорлари кўмаклашмоқдалар.

Жорий йилда ишга тушадиган бу корхонада чигит қайта ишланиб, ундан пахта ёғи ва халқаро андозаларга мос протеин уни ишлаб чиқарилади.

МУАММО ЕЧИМИНИ ТОПДИ

Қорақалпоғистон ҳудудида сизот сувларининг ер сатҳи сари кўтарилгани шаҳарлараро автомат телефон-телеграф станцияси ходимларининг ташвишини кўпайтираяпти. Шўр сув алоқа кабелларининг устки қисмига зарар етказаяпти. Аммо, алоқачилар бу юмушни Нукус «Электросвязь» бирлашмаси билан ҳамкорликда ҳал қилишга киришдилар.

СУРАТДА: алоқачи А. Жуманазарова.

ПУЛИДАН ҚОЧМАГАН ЯХШИ МУТАХАССИС БЎЛАДИ

Сирдарё вилоятидаги Оқ олтин гидромелиоратив коллежида маркетинг ва тижорат бўлими очилди.

Тез орада компьютерлаш бўлимини очиш кўзда тутилмоқда. Бу бўлимда турли ташкилот ва хўжаликлар ҳисобчилари малака ошириш ва компьютерда ишлашни ўрганади. Ўқитиш пуллик. Коллежда компьютерларни ўргатиш учун зарур аппаратлар бор, синфхоналарга электрон ҳисоблаш машинасига уланган 12 компьютер ўрнатилган.

ЯНГИЛИКЛАР * ФАКТЛАР * ВОҚЕАЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қўмиталари тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг қуйидаги қўмиталари ташкил этилсин:

Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси

Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитаси

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси

Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси

Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитаси

Саноат, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизмат кўрсатиш қўмитаси

Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитаси

Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қўмитаси

Атроф муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси

Қурилиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги қўмитаси

Матбуот ва ахборот қўмитаси

Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси

2. Депутатларнинг касб-кор қизиқишларини, уларнинг ишлаб чиқаришга оид ва ҳаётий тажрибасини, эркин изҳор этилган майл-истагини инобатга олиб қўмиталар таркибини шакллантириш ҳамда ушбу масалани Олий Мажлиснинг иккинчи сессияси тасдиғига киритиш вазифаси Олий Мажлис Кенгаши зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 23 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қўмиталарининг раисларини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Олий Мажлис қўмиталарининг раислари этиб қуйидаги депутатлар сайлансин:

АҲАДОВ Абдурафиқ — Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг раиси

ЙЎЛДОШЕВ Анвар Зиёевич — Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг раиси

ЭШОНОВ Баҳодир Отабоевич — Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси

ВОҲИДОВ Эркин Воҳидович — Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитасининг раиси

ХОЛМУРОДОВ Асқар Ғаниевич — Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг раиси

КОЧМАРИК Изидор Андреевич — Саноат, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизмат кўрсатиш қўмитасининг раиси

ЎТАМОВ Жумабой Сапарбоевич — Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитасининг раиси

ЙЎЛДОШЕВА Гулнора Ботировна — Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қўмитасининг раиси

АБДИРОВ Чаржау — Атроф муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитасининг раиси

МЎМИНОВ Арслон Ражабович — Қурилиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги қўмитасининг раиси

ҲОШИМОВ Ўткир — Матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси

НАИМОВ Баҳриддин Азимович — Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг раиси

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 23 февраль.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитасининг раиси

АБДУРАФИҚ АҲАДОВ

1945 йилда Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон шаҳрида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1969 йилда Тошкент халқ хўжалиги институтини тугатган. Иқтисодчи. «Адолат» социал-демократик партияси аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1962 — 1990 йилларда тўқимачилик корхоналарида, банк тизими ташкилотларида меҳнат қилди. 1991 йилда Ўзбекистон Республикаси Деҳқончилик-саноат акционерлик-тижорат банки бошқаруви раиси этиб сайланди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг раиси

АНВАР ЗИЁЕВИЧ ЙЎЛДОШЕВ

1946 йилда Тошкент вилоятининг Қибрай туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1967 йилда Тошкент политехника институтини тугатган. Муҳандис-геолог, фан номзоди, «Ватан тараққиёти» партияси аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1967 — 1993 йилларда геология-қидирув ташкилотларида ҳамда «Ўзистиқболстат» қўмитасида иқтисодий соҳаларда меҳнат қилди. 1994 йилдан бошлаб Ўзбекистон тадбиркорлар уюшмаси бош дирекциясида директор ўринбосари бўлиб ишлади. «Ватан тараққиёти» партиясининг раиси.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси

БАҲОДИР ОТАБОЕВИЧ ЭШОНОВ

1947 йилда Тошкент шаҳрида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1970 йилда Тошкент давлат университетини тугатган. Ҳуқуқшунос. Ҳуқуқшунослик фанлари номзоди. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1970 — 1988 йилларда ўқув юртларида, ҳуқуқшунослик муассасалари ва суд органларида меҳнат қилди. 1989 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари бўлиб ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитасининг раиси

ЭРКИН ВОҲИДОВИЧ ВОҲИДОВ

1936 йилда Фарғона вилояти Олтиариқ туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1960 йилда Тошкент давлат университетини тугатган. Филолог. Ўзбекистон халқ шоири. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1960 — 1989 йилларда турли нашриётларда ҳамда нашр органларида меҳнат қилди. 1990 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Ошкоралик масалалари қўмитаси раиси бўлиб ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Фан, таълим, маданият ва спорт масалалари қўмитасининг раиси

АСҚАР ҒАНИЕВИЧ ХОЛМУРОДОВ

1939 йилда Қашқадарё вилоятининг Яккабоғ туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1960 йилда Ўрта Осиё давлат университетининг биология-тупроқшунослик факультетини тугатган. Биология фанлари доктори, академик. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1961 — 1985 йилларда биокимё фани тадқиқоти билан шуғулланувчи турли муассасаларда меҳнат қилди. 1986 йилдан бошлаб Ўзбекистон ФА Микробиология институти директори вазифасида ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Саноат, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизмат кўрсатиш қўмитасининг раиси

ИЗИДОР АНДРЕЕВИЧ КОЧМАРИК

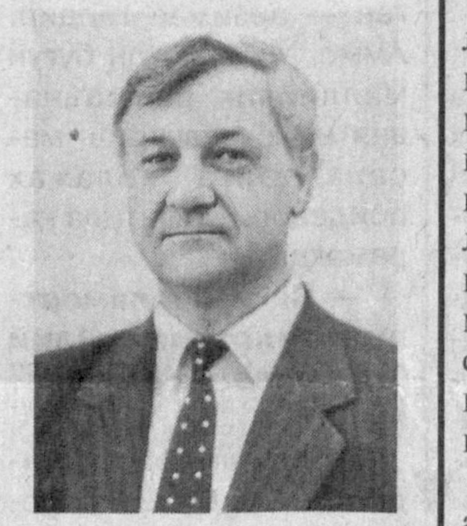

1943 йилда Львов вилоятининг Нижанкович туманида туғилди, украин, маълумоти олий. 1975 йилда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтини тугатган. Муҳандис-электрик. Халқ демократик партияси аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1961 — 1990 йилларда турли корхоналарда муҳандис-уста вазифаларини бажарди. 1991 йилдан — Халқ демократик партияси Марказий кенгашининг котиби.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитасининг раиси

ЖУМАБОЙ САПАРБОЕВИЧ ЎТАМОВ

1948 йилда Хоразм вилоятининг Янгибозор туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1971 йилда Тошкент политехника институтини тамомлаган. Муҳандис-механик. «Адолат» социал-демократик партияси аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1964 — 1993 йилларда агросаноат тармоғига ихтисослашган турли хўжалик ва ташкилотларда меҳнат қилди. 1994 йилдан бошлаб Хоразм вилоят агросаноат уюшмаси раиси вазифасида ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш қўмитасининг раиси

ГУЛНОРА БОТИРОВНА ЙЎЛДОШЕВА

1935 йилда Самарқанд шаҳрида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1959 йилда Тошкент тўқимачилик институтини тугатган. Муҳандис-технолог. Халқ демократик партияси аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1959 — 1992 йилларда тўқимачилик ва енгил саноат тармоғи корхоналарида, касаба уюшмаларида меҳнат қилди. 1993 йилдан бошлаб «Соғлом авлод учун» республика жамғармаси бошқаруви раиси лавозимида ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Атроф муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитасининг раиси

ЧАРЖАУ АБДИРОВ

1933 йилда Қорақалпоғистон Республикаси Тахтакўпир туманида туғилди, қорақалпоқ, маълумоти олий. 1955 йилда Тошкент давлат тиббиёт институтини тугатган. Шифокор-микробиолог. Медицина фанлари доктори, академик, «Адолат» социал-демократик партияси аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1955 — 1989 йилларда соғлиқни сақлаш ва бошқа илмий муассасаларда меҳнат қилди. 1990 йилдан бошлаб Қорақалпоғистон клиник ва экспериментал тиббиёт илмий-текшириш институтининг директори лавозимида ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қурилиш ва уй-жой-коммунал хўжалиги қўмитасининг раиси

АРСЛОН РАЖАБОВИЧ МЎМИНОВ

1948 йилда Бухоро вилояти Ромитан туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1973 йилда Куйбишев қурилиш муҳандислари институтини тугатган. Қурувчи-муҳандис. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1967 — 1992 йилларда қурилиш соҳасида турли лавозимларда меҳнат қилди. 1993 йилдан бошлаб Ромитан тумани ҳокими лавозимида фаолият кўрсатди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Матбуот ва ахборот қўмитасининг раиси

ЎТКИР ҲОШИМОВ

1941 йилда Тошкент вилоятининг Зангиота туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1964 йилда Тошкент давлат университетини тугатган. Журналист. Ўзбекистон халқ ёзувчиси. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1964 — 1984 йилларда нашриётларда ва нашр органларида меҳнат қилди. 1985 йилдан бошлаб «Шарқ юлдузи» журналининг бош муҳаррири бўлиб ишлаб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитасининг раиси

БАҲРИДДИН АЗИМОВИЧ НАИМОВ

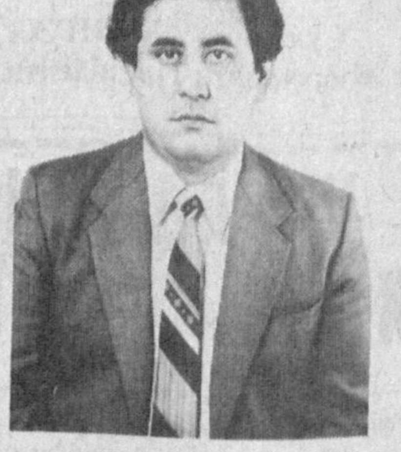

1954 йилда Навоий вилоятининг Нурота туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1976 йилда Тошкент давлат университетини тугатган. Ҳуқуқшунос. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1969 — 1992 йилларда адлия ва суд органларида меҳнат қилди. 1993 йилдан Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари, Ҳарбий ҳайъат раиси бўлиб ишлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мандат комиссиясининг раиси

ШАВКАТ МИРОМОНОВИЧ МИРЗИЁЕВ

1957 йилда Жиззах вилояти Зомин туманида туғилди, ўзбек, маълумоти олий. 1981 йилда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтини битирган. Муҳандис-механик. Техника фанлари номзоди. Партиясиз. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1974 — 1991 йилларда ирригация корхоналари ва муассасаларида меҳнат қилди, Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институтида фаолият кўрсатди. 1990 йилда Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Мандат комиссиясининг раиси этиб сайланди. 1992 йилдан бошлаб Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек тумани ҳокими лавозимида ишлаб келмоқда.

Халқимиз тарихида янги давр бошланди. Ватанимизнинг тараққиёт йўли аниқ белгилаб олинган. Бу йўлни истиқлол учун, мустақил Ўзбекистон учун, бозор муносабатлари ва умуман туб ислоҳотлар ўтказиш учун овоз берган, уни қўллаб-қувватлаган халқнинг ўзи тан олди. Халқ якдиллиги ва ҳамфикрлиги — ҳаммамизнинг буюк ғалабамиз.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ҚАРОРИ

Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакилини сайлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Шавкат Закариевич ЎРАЗАЕВ Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили этиб сайлансин.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри, 1995 йил 23 февраль.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили

ШАВКАТ ЗАКАРИЕВИЧ ЎРАЗАЕВ

1927 йилда Бошқирдистонда туғилди, татар, маълумоти олий. 1947 йилда Тошкент давлат юридик институтини битирган. Ҳуқуқшунос, юридик фанлар доктори, академик. «Адолат» социал-демократик партиясининг аъзоси, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати.

1949 — 1993 йилларда ҳуқуқшунослик муассасаларида ишлади, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий назорат қўмитасининг Раиси бўлди, сўнгра Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судининг Раиси вазифасини бажарди.

Ҳозирги вақтда Тошкент давлат юридик институтининг ректори бўлиб ишлаб келмоқда.

• *Олим таклиф киритади*

СЕРҲОСИЛ, эртапишар, кўп ва сифатли тола берадиган пахта навларини яратиш, уларни оқилона районлаштириб, бутун республикада фақат шундай навларни экишга ўтиш зарурлиги янги гап эмас. Аммо ҳамма нарсанинг меъёри, чегараси бўлганидек, қуруқ гапдан амалий ишга ўтиш жараёни ҳам чексиз давом этавермаслиги керак.

Хўш, бутун дунёда қабул қилинганидек, Ўзбекистонда ҳам пахтачиликнинг тола ўлчови тизимига ўтиш учун зарур шарт-шароитлар пишиб етилганми? У давлатга ва деҳқонга қандай қўшимча иқтисодий самара беради? Мухбиримизнинг шу саволларига «Биолог» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, Республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Остон Жалилов жавоб беради.

Остон ЖАЛИЛОВ:

ПАХТАЧИЛИКДА ЯЛПИ ҲОСИЛДАН ТОЛА ЎЛЧОВИГА

ўтилмас экан ўзбек пахтасининг жаҳон бозоридаги қийматини ошириш қийин

— У ёки бу юртнинг иқтисодий мустақиллигини металл, нефт, дон каби бойликлар белгиланганидек, пахта Ўзбекистоннинг бугунги иқтисодий тараққиёти негизини белгиловчи асосий бойликдир. Бинобарин, биз уни қанчалик кўп ва жаҳон бозори талабларига мос қилиб етиштирсак, давлатимизнинг иқтисодий мустақиллиги, халқимиз турмуш даражаси шунчалик мустаҳкам ва барқарор бўлади. Бунинг учун пахтачиликдаги учта муҳим муаммони ҳал этмоқ лозим. Биринчиси — ҳосилдорлик, тола чиқиши ва унинг сифати. Иккинчиси — уруғчиликни рисоладагидек йўлга қўйиш. Учинчиси — чигитни экишдан бошлаб то ҳосилни йиғиб-териб олгунгача бўлган жараён агротехникасини ғўза навлари хусусиятларига мослаб ишлаб чиқиш ва унга қатъий амал қилиш.

Маълумки, ҳосил муаммоси тола муаммосидир. Аммо биз ҳанузгача у ёки бу ғўза навининг ҳосилдорлигини пахта хомашёси бўйича ўлчаб келаяпмиз. Ваҳоланки, четга тола чиқарамиз. Шундай экан асосий ўлчов тола ҳисобида бўлиши табиийдир.

Аммо бизда оммавий экилаётган ғўза навларидан чиқаётган тола миқдори жаҳондаги пахта етиштирадиган давлатларга нисбатан анча паст — 30-32 фоиз, холос. Ҳолбуки, Хитойда тола чиқиши 40 фоиздан кам бўлган янги навларни кенг майдонларга экиш у ёқда турсин, ҳатто давлат нав синаш далалари учун ҳам қабул қилинмайди. Шимолий Африка мамлакатларига мўлжаллаб Францияда яратилган навлардан эса 42 фоизгача тола чиқади. Бизда эса 29-31 фоиз тола берадиган «Қирғизистон-3», «С-9070», «С — 6524» ва бошқа навлар омавий экиб келинмоқда.

Тола чиқишини Хитойдаги каби 40 фоизга етказишни қўя турайлиг-у, ҳозир республикада экилаётган навлардан олинаётган тола миқдорини атиги бир фоиз кўпайтирсак ҳам тайёрланаётган маҳсулот 40 минг тоннага ошади. Агар буни пулга чақсак, қўшимча камида 40 миллион доллар демакдир. Ана энди Хитойдаги даражага эришсак яъни тола чиқишини 7-8 фоиз кўпайтирсак, давлат бюджетига ва деҳқонларнинг даромадига қанча баракa киришини ҳисоблаб кўринг.

Хўш, тупроқ ва иқлим шароити деҳқончилик ва айниқса, пахтачилик учун қулай бўлган Ўзбекистонда шундай имконият борми? Бор. Чунончи, «Юлдуз», «Меҳр», «АН-415» «Наманган-77», «С-6532» навлари давлат нав синаш тармоқларининг берган маълумотларига қараганда 39-41 фоиз тола беради. Бунинг иқтисодий самарасини тасаввур этиш учун бутун республикада шу навли пахта экилди, деб фараз қилайлик. Шунда 170-200 минг тонна қўшимча тола олинган бўларди. Унинг ҳар тоннаси ўртача 1500 доллардан сотилганда ҳам камида 250-300 миллион доллар қўшимча даромад келтирган бўларди.

Ана шу ҳисоб-китоблардан ва пахта экадиган ривожланган мамлакатлар тажрибасидан келиб чиқадиган хулоса шуки, тола чиқиши юқори бўлган ғўза навларига кенг йўл очиш учун пахтачиликда зудлик билан тола ўлчовига ўтиш зарур. Ҳосилдорлик ҳам пахта ўлчовида эмас, тола ҳисобида белгиланиши шарт. Йил бошланиши биланоқ, шу мавсумда республика эҳтиёжи учун ва четга қанча тола чиқарилиши кераклигини ҳисобга олган ҳолда вилоят, туман ва хўжаликларга пахта экиладиган майдонига қараб, аниқ буюртма бериш лозим. Шундай қилинганда ҳокимликлар ҳам хўжаликлар ҳам, ҳатто деҳқонларнинг ўзлари ҳам фақат кўпроқ тола берадиган ғўза навларини экишдан манфаатдор бўладилар.

Бироқ, шуни ҳам эътибордан қочирмаслик керакки, янги навларнинг эртапишар бўлиши муҳим шартлардан биридир. Баҳор ва куз об-ҳавоси беқарор, бинобарин, куз ноқулай келса, ёғин-сочин эрта бошланса, бари ҳисса-бир ҳисса бўлиб қолади. 1993 йил куз ҳавоси бунга яққол мисолдир. Ёғингарчилик эрта бошланиб кетиб, нафақат пахта балки, минглаб гектар майдондаги сабзи ва картошка ҳосили ҳам қор остида қолиб, нобуд бўлди. Бу аччиқ сабоқдан тўғри хулоса чиқариб, пахтанинг ҳам кўп тола берадиган, ҳам эртапишар навларининг минтақа шароитига мос келадиганини танлаб экишни бундан буён қатъий одат қилмоқ лозим. Бизда шундай навлар бор. Масалан, «Меҳр», «Юлдуз», «Тошкент-6», «АН-415» «Ан-чиллаки-1», «Ан-Ўзбекистон-4», «Орзу» навлари экилган майдонларда асосий ҳосил сентябрь ойидаёқ йиғиштириб олиниб, терим нари борса, октябрнинг ўрталарида тугайди. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги учун аниқ-тайин мисоллар келтиришимиз мумкин. Ўтган йили 90 фоиз майдонга «Юлдуз» навини эккан Китоб тумани хўжаликлари давлатга пахта сотиш режасини 28 сентябрда, 68 фоиз ерга шу навни эккан Қамаши тумани хўжаликлари эса 30 сентябрда бажариб бўлдилар. Боғот тумани «Агрохизмат» уюшмаси раиси Р. Болтабоевнинг 1994 йил 9 ноябрда берган маълумотномасида таъкидланишича, 1800 гектар майдонга «Юлдуз» нави экилган эди. Шундан 1000 гектари табиий офатдан сўнг бузиб ташланиб, 10-28 май оралиғида қайта экилган ва ноябр ойининг бошида ҳосилдорлик 30 центнердан ошиб, режа уддаланган, йиғим-терим эса давом этган.

Кўп тола чиқадиган ва эртапишар бу навларнинг яна бир иқтисодий самара берадиган жиҳати бор. Чунончи, ҳосили эрта пишиб етилиб, барвақт ўриб-янчиб олинган ғаллазорларга шу ғўза навларини экиб, бемалол режадаги ҳосилни (тўғрироғи толани) олиш мумкин. Масалан, Жарқўрғон туманидаги Т. Шобуров номли жамоа хўжалигида ғалладан эрта бўшаган 88 гектар майдонга такрорий «Юлдуз» нави экилиб, 23 центнердан ҳосил олинди. Узун туманидаги Ж. Пирназаров номли, Ангор туманидаги Ш. Рашидов номли, «Қорасув» ва «Мустақиллик» жамоа хўжаликлари деҳқонлари ҳам бир майдоннинг ўзидан мўл ғалла ва пахта ҳосили олдилар.

Энди пахтачиликдаги иккинчи муҳим муаммо яъни уруғчилик масаласига тўхталадиган бўлсак, аввало шуни таъкидлаш керакки, нав қанчалик эртапишар ва сертола бўлмасин, агар уруғлик чигит тоза, сархил ва яхшилаб тайёрланмаса, олимлар районлаштириб берган тартибда жойлаштирилмаса, унинг ҳамма афзалликлари йўққа чиқади. Демак, уруғчилик тизими ҳам замонавий фан-техника ютуқлари ва пахта экадиган ривожланган мамлакатлар тажрибаси асосида пухта ташкил этилмас экан бошқа саъй-ҳаракатларнинг ўзи кутилган натижани бермайди.

Биз олиб бораётган назарий тадқиқотларнинг натижалари суғоришни икки мартагача, азотли ўғит солишни бир марта камайтирганда ҳам яхши ўсиб ривожланадиган, шўр, зараркунанда ҳашарот ва касалликларга анчагина чидамли янги навлар яратиш мумкинлигини кўрсатмоқда. Ҳозир чидамлилик генетикаси ва селекцияси ишларини кенг авж олдирмоқдамиз. Аммо шундай илмий жамоалар борки, улар суғориш ва минерал ўғитлар биланозиқлантириш режимини ўрганиш юзасидан ўн йиллаб шуғулланадилар-у, ҳанузгача бу масалани ҳал этишда илмий дастур ва амалий ёндошув йўл-йўриғига эга эмаслар. Ваҳоланки, маълум экологик ноқулай ҳудудлар учун қисқа вақт ичида махсус чидамли навларни яратиш ва жорий этиш сув билан ҳаводек зарурдир. Яъни тупроғи шўрланган минтақаларга тузга чидамли, сув танқис минтақаларга қурғоқчиликка чидамли ва тупроғи «ориқ» (унумсиз) ерларга тупроқ таркибидаги озуқани кам талаб қиладиган навлар экилса, республика бўйича бирдек барқарор ҳосил олиш мумкин бўлади. Бунинг учун вилоят ва туманлар бўйича экологик карталар тузиб, навларнинг алоҳида агротехникасини яратиш ва унга қатъий амал қилиш лозим.

Аммо, афсуски, бизда районлаштириб берилган бор навлар ҳам кўрсатилган минтақаларда экилмайди. Ҳатто, ўз иқлим ва тупроқ шароитига тўғри келса-келмаса, нав муаллифининг «ҳурмати» учун экадиганлар ҳам йўқ эмас. Шундайларнинг касрига бир туман ҳатто, бир хўжаликнинг ўзида бир неча навлар бир мавсумда экилиши оқибатида табиий чангланишлар юз бериб, навлар бузилаяпти. Бунинг устига пахта заводларида уруғлар аралашиб кетмоқда.

Кейинги ўн йиллар давомида уруғчилик тизимининг номи, структураси олти марта ўзгарди, аммо уруғчилик ишлари яхшиланмади. Элита уруғчилиги хўжалиги ҳамма жиҳатлардан намунали бўлиши керак. Уни алмашлаб экиш илмий жорий этилган ва шунга қатъий амал қилинадиган, сув ва минерал ўғитлар билан етарли таъминланган, ғўза парваришини яхши биладиган тажрибали мутахассисларга эга хўжаликларда ташкил этиш мақсадга мувофиқдир. Бундай хўжаликлар меҳнати натижаларини баҳолаш ва ҳақ тўлашда биринчи навбатда миқдор эмас, тайёрланган маҳсулотнинг сифати эътиборга олинса тўғри бўлур эди.

Шунингдек, уруғчилик билан шуғилланувчи мутахассисларнинг маошини камида 3-4 баравар оширмоқ зарур.

Суҳбатимиз аввалида тилга олинган учинчи муҳим муаммо яъни агротехника масаласида шуни айтиш зарурки, ёз давомида ғўза парвариши ўрнига қўйилмаса навнинг эртапишар ва сертолалиги ҳам, уруғлик чигитнинг оби-тобига етказиб тайёрланганлиги ҳам бир пул бўлади. Демак, ҳар бир раҳбар, мутахассис ва деҳқон ўзи танлаб эккан навининг агротехникасини аниқ билмоғи шарт.

Шундай қилиб, суҳбатимиздан маълум бўлдики, биз юқорида келтирган ва ҳар бирига алоҳида-алоҳида тўхталган учта муҳим масалани бирбиридан мутлақо айириб бўлмайди, уларнинг ҳар бири меъёрига етказилиб бажарилсагина пировард мақсадга эришилади. Яъни эртапишар, сертола навлар экиладиган майдонлар кенгаяди, етиштириладиган тола кўпаяди, хўжаликларнинг иқтисоди мустаҳкамланади, давлатнинг валюта бойлиги ортади. Дарвоқе, шуни ҳам унитмаслик керакки, бундай юксалишга пахта майдонларини бир гектарга ҳам кенгайтирмай, ортиқча ўғит, меҳнат ва бошқа ресурсларни сарфламаган ҳолда, фақат ички имкониятларни ишга солиш билангина эришилади. Бу эса ҳозирги иқтисодий оғир шароитда мамлактимиз ва қишлоқ меҳнаткашлари учун айнан зарурдир.

Суҳбатни «Халқ сўзи»нинг махсус мухбири Абдусамад ЙЎЛДОШЕВ ёзиб олди.

ТОШКЕНТ ТУМАНИ ФУҚАРОЛАРИНИНГ «МАҲАЛЛА ХАЛҚ ҚАДРИЯТЛАРИНИНГ КЎЗГУСИДИР» ҚЎШМА АНЖУМАНИДА РЕСПУБЛИКА АҲОЛИСИГА ҚАРАТА ҚАБУЛ ҚИЛГАН

МУРОЖААТНОМАСИ

Азиз юртдошлар!

Мана 4 йилдирки, ҳур Ўзбекистон диёримиз тарихда биринчи бор ўзига хос ва ўзига мос тараққиёт йўлини танлаб олиб, ҳаётимизда ғоят катта ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий ўзгаришлар рўй бермоқда. Айниқса, 23-24 февраль (1995 йил) кунлари бўлиб ўтган 1-чақириқ Ўзбекистон Олий Мажлисининг биринчи сессияси ва унда Президентимиз И. Каримовнинг миллий тараққиётимиз йўлидаги сермазмун дастурий маърузасида таъкидланганидек, танлаб олган йўлимиз юртимизда барқарорликни, осойишталикни, фуқаролар ўртасида тотувликни сақлаб, баракали ва самарли меҳнатга руҳлантирмоқда.

Ижтимоий муносабатларимизда янги асосларнинг яратилиши, давлат бошқарувимиз, иқтисодий қонунларимиз ўзгариб, бозор иқтисодиётига хос янги тизимларнинг барпо этилиши сиёсий мустақиллигимиз учун мустаҳкам замин бўлмоқда.

Миллий давлатчилигимиз билан бир қаторда маънавий меросимиз тарихий маданият ва тилимиз, динимиз, урф-одат ва қадриятларимизнинг ўз қаддини ростлаб олиши ҳар биримизнинг қалбимизда ватанпарварлик туйғуларини жўш урдирмоқда. Энг муҳими, Ўзбекистонимизнинг келажаги буюк эканлигига ҳар биримиз комил ишонч билан қарамоқдамиз.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси биринчи сессиясининг ҳаётбахш қарорларини тўла-тўкис маъқуллаймиз. Президентимиз ваколатини 2000-йилгача узайтириш тўғрисидаги қарорни қўллаб қувватлаймиз ва ҳаммани шу йил 26 март куни бўладиган умумхалқ Референдумида якдиллик билан овоз беришга чақирамиз. Ҳар биримизнинг яшаб турган маҳалламиз Ватан ичра Ватан эканлигини, маҳалла мустақил диёримизнинг бир бўлаги эканлигини, у эзгулик ва тарбия бешиги, фахримиз ва ор-номусимиз эканлигини унутмайлик. Хонадон ва кўчаларни обод этиш, ариқларни тозалаб, уларнинг четларида гунафша, ялпиз ва шифобахш ўсимликлар ўсишига, ариқларда шаффоф сувларнинг оқиб туришига эришайлик. Терак ва мевали дарахтлар экайлик, донишмандлар «Бир туп тут эксанг, юз йил маржон терасан», деганларидек шифобахш балх тутлари, ёнғоқ ва ўрикларни кўплаб экайлик. Оммавий ҳашар, соғлом авлод учун курашиш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, меҳр-оқибат, саҳоват, ўзаро ҳурмат, ижтимоий муҳофазага муҳтож фуқароларга ғамхўрлик қилиш ҳар биримизнинг муқаддас дастуримиз бўлсин.

Оилалардаги аҳиллик, иноқлик, ширин турмуш, ўғил-қизларни буюк келажагимиз учун муносиб этиб, уларни ақлан, жисмонан ва ахлоқан соғлом ватанпарвар этиб тарбиялаш, жиноятчиликнинг олдини олиш, миллатлараро дўстлик ва қардошлик, миллий анъана ва урф-одатларимизга садоқатли бўлиш, маърифат ва маънавият чашмаларидан доимий баҳраманд бўлиш, тўй ва маъракаларимизни намунали, ихчам ва исрофгарчиликсиз ўтказиш, ичкиликбозликка йўл қўймаслик ҳар бир маҳалламизни кундалик фаолиятининг бош меъзони бўлиб қолсин. Бу соҳаларда эришган барча ютуқларимиз яқинлашиб келаётган муборак Рамазон ҳайити, 8-март, Наврўз ва Буюк ғалабанинг 50 йиллик байрамларига муносиб туҳфа бўлиб қолишига ишончимиз комилдир.

Мурожаатнома Тошкент туман маҳалла хайрия жамғармаси бошқаруви, туман хотин-қизлар Кенгаши ва туман «Соғлом авлод учун» таянч бўлимининг 1995 йил 25 февраль куни бўлиб ўтган қўшма йиғилишида қабул қилинди.

• *Янги анъаналар*

«ЁШЛАР КУНИ»

Қуйичирчиқ туманидаги Солдатский шаҳар фуқаролик ҳолати далолатномаларини ёзиш бўлими фақат янги оилаларга ҳужжат топшириш билангина шуғулланиб қолмай, яхши ният билан тақдирларини бирлаштирган ёшларни турмушга тайёрлаш, азалий урф-одатларимизни улар ҳаётига сингдириш борасида ҳам кўплаб ҳайрли ишларни амалга оширмоқда.

Бўлимнинг шинам безатилган хонасида деярли ҳар куни бирон тадбир ўтказилади. Бу ишларнинг бошида ФХДЁ бошлиғи Амонна Ҳолиқованинг ўзи мутасаддилик қилади. Намунали оила аъзолари билан учрашувлар, кўпни кўрган пиру-бадавлат отахон ва онахонлар билан мулоқотлар, аниқ дастур билан тайёрланган кечалар ўтказиш бўлим фаолиятининг кун тартибидан мустаҳкам ўрин олган.

Ўтган йили биринчи марта «Ёшлар куни» нишонланди. Бу санага ҳар жиҳатдан пухта тайёргарлик кўрилди. Маҳаллий бошқарув идораларининг раҳбарлари билан келишилган ҳолда изчил дастур тайёрланди. Бўлим ҳовлиси ҳақиқий тўйхонага айланиб кетди. Карнай-сурнай ва мусиқа садолари остида кетма-кет уч жуфт ёш келин-куёв кириб келади.

Уларга элда эътибор топган қариялар никоҳ гувоҳномаларини топширадилар, келгуси ҳаётларига нурли кунлар тилаб, оқ фотиҳа берадилар. Шундан кейин тенгдошлар, тўйга таклиф қилинган меҳмонлар ўз дил сўзларини изҳор қиладилар. Шунингдек, азалий одатларимиздан келин-куёвга кўзгу тутиш, ширинлик узатиш каби русумлар ҳам бажо қилинади. Дил сўзлари дилрабо куй-қўшиқларга уланиб кетади.

Бу кун шаҳар ёшлари ҳаётида унитилмас воқеа бўлиб қолди. Бўлим худди шундай ҳаётий тадбирларни муттасил ўтказиб бориш юзасидан аниқ режа асосида ишламоқда.

Кумушой ОТАБОЕВА, «Халқ сўзи» жамоатчи мухбири.

ДЕҲҚОНЧИЛИК САНОАТИ ХОДИМЛАРИ ЎҚУВИ

Ҳисор тоғи ёнбағирларидаги Мироқи қўрғонида республикамизнинг ажойиб шифо масканларидан бири — «Мироқи» санаторияси жойлашган. Яқинда бу ерда деҳқончилик саноати ходимларининг ўқуви бошланди.

Қашқадарё вилоятидаги деярли барча хўжаликларнинг раҳбарлари, деҳқончилик мажмуига кирувчи ташкилотларнинг мутахассислари ўн кун давомида қишлоқ хўжалигини бошқариш, ишни ташкил этиш, ислоҳотларни амалга ошириш, меҳнатга ҳақ тўлашнинг янгича тартиблари тўғрисидаги янгиликларни ўқиб ўрганадилар, қишлоқ хўжалигига фан ва техника ютуқларини жорий этишдан воқиф этиладилар.

Тингловчилар ҳузурида вилоят раҳбарлари, республика вазирликларининг мутахассислари, олимлар, донгдор тажрибакорларнинг чиқишлари уюштирилади.

П. ГАДОЕВ, «Халқ сўзи» мухбири.

ОТНИНГ ЎРНИНИ БОСГАН... ТОЙЛАР

Мустақиллик туфайли тикланаётган қадриятларнинг қирраси кўп экан.

Масалан, бизнинг Сурхондарёда отасининг номи билан юритиладиган жамоа хўжалигига раис бўлиш кенг кўламда синовдан ўтиб, ажойиб самаралар бермоқда. Чунончи, Денов туманидаги Шокир Худойназаров номли жамоа хўжалигига собиқ-марҳум раиснинг ўғли Номоз Худойназаров бошчилик қилмоқда. Узун туманидаги Жума Пирназаров номидаги жамоа хўжалигига Шерали Пирназаров, Бобомурод Омонов номли жамоа хўжалигига Султонмурод Омонов раис. Қувончлиси шундаки, бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин. Яқинда Сариосиё туманидаги Гулат Хидиров номли жамоа хўжалигига Осилди Хидиров бир овоздан раис қилиб сайланди.

Тожиддин РАЗЗОҚ, «Халқ сўзи» мухбири.

ОРОЛ БОЛАЛАРИГА ҒАМХЎРЛИК

Қорақалпоғистоннинг Орол денгизига яқин жойлашган Мўйноқ, Тахтакўпир ва Қораўзак туманларида Американинг «Кроселинк Интернейшнл» ташкилотининг вакиллари инсонийлик ёрдам дастурини амалга ошириш юзасидан тадбирлар ўтказа бошладилар.

Мазкур туманларда, айниқса, ёш болалар орасида камқонлилик касалининг кўпайиб бораётганлиги ҳеч кимга сир эмас. Амалга оширила бошланган дастурга мувофиқ америкалик бир гуруҳ тиббиёт ходимлари бу ҳудудларда 10 ёшгача бўлган барча болаларни тиббий кўрикдан ўтказадилар. Болалар орасида камқонлилик касаллигининг тарқалиш даражаси, касаллик географияси, унинг келиб чиқиши сабаблари бўйича маълумотларни йиғиб, илмий қайта ишлайдилар. Шунингдек, дастурда мазкур туманларда яшайдиган болалар учун дори-дармонлар етказиб беришни ташкил қилиш тадбирлари ҳам белгиланган.

Ушбу тадбирларни шу йилнинг май ойида якунлаш назарда тутилмоқда.

Ҳайитбой АБДУСОДИҚ, «Халқ сўзи» мухбири.

Самарқанд вилояти Жомбой туманидаги «Зарафшон» жамоа хўжалиги деҳқонлари бу йилги зиммаларига олинган режа ва топшириқларни ошиғи билан уддалаш мақсадида меҳнат қилмоқдалар. Улар бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари қатори катта майдонга Голландия картошкаси (уруғлик учун) экишмоқчи. Ҳозир хўжаликда баҳорги ишлар қизғин олиб борилмоқда.

СУРАТДА: хўжалик раҳбари Ғайрат Туғалов ва звено бошлиғи Хошим Маҳмудовлар галдаги вазифалар хусусида фикрлашмоқдалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

• *Мутахассис муаммо қўяди*

ПОЯСИ ЧОРВАГА ФОЙДА, УРУҒИ САЛОМАТЛИККА

Юртимизда тегирмон ва мойжувозлар кўпайяпти, уларни хомашё билан таъминлаш ҳақида ҳам ўйлаш керак

МЎЪТАБАР инсон Мадраҳим бобо Жуманиёзов Хива шаҳри, Шоҳимардон кўчаси, 52-уйда истиқомат қилади. Яқинда маҳалладошлари, дўст-биродарлари бобо таваллудининг бир асрлик тўйини нишонладилар. Бу тўй гурунгида узоқ умр кўришнинг омиллари ҳақида гап борди. Кўпни кўрган Мадраҳим бобо умр бўйи меҳнат билан андармон бўлганлиги, узоқ йиллар жувозкаш бўлиб ишлаганлиги, мунтазам зиғир ва кунжут ёғи истеъмол қилишини таъкидлади.

Гапни гап очади, дейдилар. Шундай шифобахш ёғни маҳалла шароитида, оддий усуллар билан тайёрлаш имконияти бор экан. Хўш, унда нега фурсатни қўлдан бой бераяпмиз? Айрим поз-неъматлар танқчил бўлган бугунги шароитда бу ишни йўлга қўйиш айни муддао-ку?!

Дарвоқе, яқин йилларгача қишлоқларда ҳам, шаҳарларда ҳам кўп хўжаликларнинг ёғ чиқарадиган, ун тайёрлайдиган кичик ёрдамчи корхоналари бўларди, хомашё ҳам шу жойнинг ўзида етиштирилган.

— Жонибек бобом умр бўйи жувозкашлик қилган. Отам Маткарим Жонибеков ҳам шу касбни ўрганган,— ҳикоя қилади Хива шаҳридаги Абдулла Қодирий номли кўчада истиқомат қилувчи Саид Маткаримов. — Отамнинг иккита туяси бўларди. Мен уларни боқиш билан бирга отам ёнида юриб, жувоз ҳайдашни ҳам ўрганиб олгандим. Қўни-қўшнилар, ён атрофдаги маҳаллалар аҳли келтирган зиғир ва кунжут донини ёғ қилиб чиқариб берардик. Шунда ёғнинг бир қисмини ўзимизга қолдиришарди. Меҳнат ҳаққимиз учун пул, мева-чева, сабзи-пиёз, баъзан ўтин ҳам келтиришарди. Кунига ўртача, 30-40 килограмм ёғ чиқарилардн. Кейинчалик отамга «Учқун» корхонаси қошида жувозхона очишни таклиф этишди. Ўша кезлари отам ёнида юриб бу касбни ҳамма икир-чикирларигача ўрганганман. Падаримиз 1970 йили юз ёшида қазо қилдилар. Вафоти олдидан айтган бир сўзи ҳозир ҳам қулоғим остида жаранглаб тургандай: «Ўғлим, ҳунарли одам ҳеч вақт хор бўлмайди. Жувозкашлик рўзғор учун ҳам, эл-юрт учун ҳам қадрли касб. Замон ўзгарсаям бу касб барибир керак, уни унутиб юборма!»

Ота васияти фарзанд учун амри вожиб. Жувозхона очиш таклифи билан бир, икки корхона раҳбарларига мурожаат қилдим. Ниҳоят, етмишинчи йилларда туман маиший хизмат кўрсатиш комбинати директори бўлиб ишлаган Отаназар Нурматов мени тўғри тушуниб, комбинат қошида кичик цех очишга розилик берди. Жувозхона электр қуввати билан ишлайдиган қилиб қурилди. Бунда бизга Боғот туманидаги Нариманов номли колхоздан келган Ҳусаинбой деган киши кўмак берди. Унинг ўша хўжаликда катта жувозхона очганлигидан, ёғ билан узоқ-яқиндан келганларни баҳоли-қудрат таъминлаётганидан, Урганчда эса кунжут ёғи сотиладиган дўкон очилганидан хабарим бор. Аммо биздаги очган жувозхона учтўрт йилга етмаёқ бекилди. Уни доимий ишлатиш учун хомашё топилмади.

Саид Маткаримовнинг ҳикоясини тинглаб, ота-боболардан мерос жувозкашликни тиклаш эҳтиёжи туғилганини яна бир бор ҳис қилдик. Бунинг учун имконият бор. Деҳқонлар томорқаларига зиғир, кунжут экишни йўлга қўйсалар, унинг поясидан чорва молларига ем-хашак ўрнида фойдаланиш, уруғидан эса мой олиш мумкин бўларди. Бу билан халқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, турли хасталикларнинг олдини олиш учун ҳам ўз-ўзидан имкон яратиларди. Зиғир уруғи таркибида каротин, оқсил ва инсон организми учун фойдали саналган бошқа зарур моддалар бор. Машҳур ҳаким Абу Али Ибн Сино зиғир уруғидан тайёрланган қайнатмани йўтал, меда касалликлари, ангина, ўпка сили, буйрак ва жигар хасталикларини даволашда қўллаган. Кунжут мойи ҳам ана шундай шифобахш хусусиятларга эга. Айниқса, инсон организмининг қон томирлари учун зарур моддалар миқдорини оширади. Нафас сиқиши хасталигини даволашда ҳам кунжут уруғи ва мойининг нафи катта. Бундан уч юз йил олдин яшаган, Хива хони Абулғози Баҳодирхон ўзининг тиббиётга оид «Манофиъ ал-инсон» номли асарида ҳам зиғир ва кунжут мойининг саломатлик учун ниҳоятда фойдали эканлигини таъкидлаган.

Ана шу шифобахш экинларни кўпроқ экишни йўлга қўйишнинг чоралари бормикан?

— Бор,— дейди Р. Мадаминов номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Матёқуб Мадаминов. — Биз ҳар йили бир гектар ерга кунжут, зиғир экиб яхшигина ҳосил оляпмиз. Хўжалигимизга муқаддам раҳбарлик қилган Рўзимат Мадаминов жувозхона очган эди. Биз уни қайта тикладик. Ҳозир мойжувозни ишлатиб, оз бўлсада, ёғ чиқараяпмиз. Жувозхонанинг ишини кенгайтириш, унга хомашё етказиб бериш учун кўпроқ майдонга зиғир, кунжут экишни мўлжаллаяпмиз. Энди буғдой экишни ҳам кескин кўпайтирдик. Жувозлар билан бирга тегирмонлар ҳам ишлайдиган бўлади.

Мулоҳазаларимизга хулосани раиснинг ўзи айтди. Демак, яхши ниятлар билан амалий тадбирлар кўриш, бу билан эса тўкинликка кенгроқ йўл очиш вақти келди.

М. ҒОЙИБОВ, тиббиёт фанлари номзоди.

• *Кўнгил дафтари*

СЕН БАҲОРНИ СОҒИНМАДИНГМИ?

Баҳор — интизорлик фасли. Назаримда, баҳор билан қишнинг оралиғида ҳеч бир масофа ёки бирон бир сония йўқдай... Ёзнинг, кузнинг, қишнинг қачон ва қандай бошланганини ҳам кўпинча сезмай қоламиз. Баҳор эса бирданига бошланади. Унинг ташрифини пайқамай қолиш мутлақо мумкин эмас. Баҳор ҳамма ёқни нурлатиб, гуллатиб, яшнатиб — бор овози билан кириб келади.

Кўкламнинг пойқадами ҳамиша қутлуғ: қарғалар бирданига ғойиб бўлиб қоладилар, олчазорлар барг ёзиб, қалдирғочлар баралла байрам қила бошлайдилар. Чиндан-да, баҳорнинг келиши яхши, лекин кетганда-чи, оёқ учларида юргандек камтаргина, беозоргина кўздан олислашади.

Кузни саховатли деймизу, аслида баҳорнинг бағри ҳам кенг, карами катта. У намхуш ҳаводан димиққан хонадонларга зиё бахш этади. Қалдирғочларни, қуёшни олиб киради, торайиб бораётган кўнгилларимизни кенгликларга, тоғларгаю қирларга етаклайди. Настарин гуллари димоғимизни қитиқлаганда қанча қайсарлик қилсангиз-да, чимирилган қошларингиз ўзингизга итоат қилмай ёйилиб кетади. Баҳор баъзан булут бўлиб хўмрайиши, шамол қиёфасига кириб дағдаға қилиши, чақмоқ бўлиб паришон хаёлларимизни чатнатиши ёки ёмғирга айланиб депсиниши мумкин. Лекин у қандай кўринишда, қандай шаклда пўписа қилмасин, биз барибир баҳордан озорланмаймиз, аксинча, бу дағдағалардан куч ва далда оламиз.

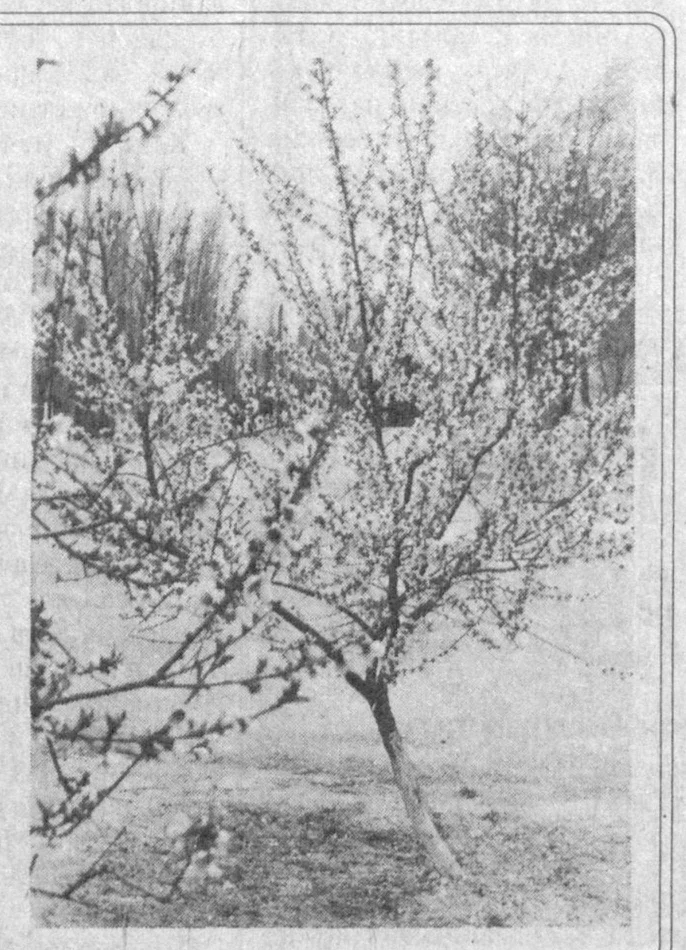

Баҳор ҳар жиҳатдан бахти кулган фасл, биз уни кетиши билан соғина бошлаймиз. Баҳор ҳеч кимни ўзидан бездирмайди. Ҳолбуки, баҳор одамларга гулдан ва яшилликдан бўлак яна нима беради, деган саволга дангал жавоб топиш қийин. Унинг шингил-шингил меваларию хирмон-хирмон буғдойлари, ял-ял ёнган пахтазорлари йўқ. У осуда дилларимизга гул атрини, райҳон ва ялпиз исларини пуркаб, энг кўҳна ва энг гўзал туйғуларимизни уйғотиб юборади, холос!

Тўғри, баҳор инсонни фавқулодда ҳаракатчан ва сўзамол қилиб қўяди, у ҳақда кўп гапиришимиз мумкин. Бироқ бошқалар нима деркин! Шу мулоҳазалар билан айрим юртдошларимизга мурожаат қилиб кўрдик.

Биринчи суҳбатдошимиз **Додо НОЗИЛОВ** — Тошкент Давлат техника дорилфунунининг профессори, «Ўрта Осиё тоғ меъморчилиги» мавзусида докторлик ишини 40 ёшида ҳимоя қилган. Бўш вақтларида сурат томоша қилишни яхши кўради.

— Домла, баҳорни яхши кўрасизми?

— Баҳор яхши-ю, лекин мен кўпроқ кузни ёқтираман. Куз қандайдир вазмин фасл, ҳамма дарахтлар ҳар хил сарғаяди. Одам ўйчан бўлиб қолади-да, бу фаслда... Бу гапимдан домла баҳорни ёмон кўраркан, деган фикрга борманг, кузни яхши кўрсам ҳам, кўпроқ баҳорни соғинаман.

— Нима деб ўйлайсиз, баҳор келганини қандай билиш мумкин?

— Биласизми, биз «дом»да турамиз, баъзан иш билан банд бўлиб бир неча кунлаб уйдан ташқарига чиқмасликка ҳам тўғри келади. Мен кўпинча дарахтларни гуллаётганда эмас, гуллаб бўлгандан кейин — тасодифан кўриб қоламан. Шу нарса ўзимга жуда алам қилади. Помирликларда яхши бир удум бор: улар баҳор пайтларида мажнунтолнинг япроқ ёзган илк новдаларини уйма-уй юриб, улашиб чиқишади. Ўша сарғишроқ, ним яшил мажнунтол новдасини хонадон хўжаси уйининг шифтига осиб қўяди ва келгуси йилгача шу ҳолатда туради. Кейин шу уйдаги сигир бузоқлаганда биринчи соғилган уғуз сутини пишириш маҳалида ўша новдани ёқишни одат қилишган. Помирда одамларнинг дарахтга меҳри жуда кучли. Уни тўкинчилик, тўқчилик, серобчилик, бахт-саодат деб тушунишади. Биз эса табиатдан олислашиб кетаётганга ўхшаймиз. Буни узоқ йили «СЕМАШКО»да даволанганимда жуда яхши ҳис қилганман. Чунки у ер шундай ажойиб, шундай қимматбаҳо суратлар билан жиҳозлангандики, томоша қилиб ўтириб вақт ўтганини сезмай қолардим. Лекин ачинарлиси шуки, одамлар ўша ноёб санъат асарларига деярли эътибор беришмасди. Қайтангга улар менинг ўзимга қараб ҳайратланишгандек бўларди назаримда.

— Баҳорнинг қайси неъматларини кўпроқ суйиб ейсиз?

— Баҳорнинг ҳамма неъмати ҳам бир-биридан ширин, лекин мен айниқса, тутни яхши кўраман. Боболаримизнинг айтишича, бир йилда бир ҳафта тўйиб тут еган киши ҳар хил юқумли касалликларга чалинмас эмиш. Қолаверса, тут энг оғир йилларда кишиларни очарчиликдан асраб қолган, дейишади. Шу далиллар болаликдан миямга сингиб кетгани учунми, ишқилиб ҳар йили баҳор чоғларида ўзимни ҳам, фарзандларимни ҳам тутга тўйдиришга ҳаракат қиламан.

Навбатдаги суҳбатдошим **Зуҳра АШУРОВА** — Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг актрисаси. Ҳотиржам пайтларида шеър мутолаа қилади.

— Зуҳрахон, қайси гулни кўпроқ яхши кўрасиз?

— Мен гулларнинг ҳаммасини яхши кўраман. Аниқроқ қилиб айтсам, настарин гули менга кўпроқ ёқади.

— Агар сиз ҳозир бир зумга сеҳргар бўлиб қолганингизда нимани тилаган бўлардингиз?

— Дунёдаги ҳамма одамлар бир-бирига боғланиб, бирданига ҳамма меҳрибон ва яхши одамга айланиб қолишини сўраган бўлардим.

— Сир бўлмаса, қайси рангли кўйлаклар кийишни ёқтирасиз?

— Пушти ва ҳаворанг кўйлаклар кийсам ўзимни жуда енгил ва яхши ҳис қиламан.

— Сизнингча, қайси дарахт чиройли гуллайди?

— Шафтоли.

— Бу йилги баҳорнинг қандай келишини истардингиз?

— Энг муҳими, баҳоримиз табиий офатлардан холи ва беташвиш ўтсин!

— Раҳмат сизга!

Кейинги саволларимни мен Тошкент Давлат маданият институтининг катта ўқитувчиси **Фахриддин АШРАФХЎЖАЕВ**га бердим. У киши режиссёр. Фахриддин аканинг журналистларга эътиқоди ниҳоятда баланд.

— Ҳозир ҳаётингизда юз берган энг унутилмас баҳорни эслай оласизми?

— Ўтган йилги баҳорни ҳеч қачон унутмасам керак. Қўш қизимдан қўш набирали бўлдим. Аллоҳ таоло Фотима-Зуҳра қизларимнинг ҳар иккисига ҳам Темур бувамиз таваллуд топган муборак кунларда ўғил берди.

— Баҳорнинг нимаси яхши?

— Баҳорнинг шуниси яхшики, унда хафа одамни кўрмайсиз. Мен кўкламда кўпроқ яёв юргим келади. Далада ишлаётган кишини кўрсам яйрайман. Шуни билингки, бизга ризқу насибани осмон ҳам, юлдуз ҳам бермайди. Биз уни фақат ердан оламиз. Насибамизни изласак ҳам, изламасак ҳам барибир ер бизни тафти билан ҳам, меҳри билан ҳам ўзига қаратиб олади назаримда.

— Фахриддин ака, шаҳар баҳори билан қишлоқ баҳорини бир-бирига қиёслай оласизми?

— Энг аввало, баҳор ҳамма жойга — далага ҳам, қирга ҳам, даштга ҳам, шаҳарга ҳам бир хил келади. Халқимизнинг: «Қиз танласанг, куз танла» деган зўр гапи бор. Чунки баҳор нафақат табиатни, балки одамларни ҳам яшнатиб, ёшартириб юборади. Ҳалиги саволингизга келсак, ўзим далада туғилиб, далада катта бўлганим учунми, барибир қишлоқ баҳори бошқачароқ туюлади. Назаримда, баҳор қишлоқдан бошланиб, кейин шаҳарга келса керак.

— Баҳорда одамлар қаерларгадир боргиси, хордиқ чиқаргиси келади. Шунда сиз қандай дам олиш йўлини танлаган бўлардингиз?

— Тўғри, баҳорда одамларнинг қорни, эгнидан тортиб, кўнглигача жуда-жуда кўп нарсаларни тусайди. Мен айни мана шундай «илик узилди» пайтларида меҳмондорчиликни, борди-келдини кўпайтириш тарафдориман. Болаларнинг нафси тўяди, катталар ҳам бир-бирлари билан дийдорлашиб хумордан чиқади.

Сўнгги саволларимга драматург **Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ** жавоб берди. У «Беозор лайлакларга тегманг», «Тўмарис», «Фиғон» спектаклларининг муаллифи. Тундан ҳаловат топмоқчи бўлади. Қоронғуликда сайр этишни, китоб ўқишни яхши кўради.

— Салоҳиддин, сиз ҳамма фаслдан ҳам кўра кўпроқ баҳорни яхши кўраркансиз. Бунинг сабабини қандай изоҳлашингиз мумкин?

— Баҳор — ранглар, гуллар фасли. Бу мавсумда дунё минг хил рангда товланади. Ундан кейин яхши кўрганим учунми, баҳор менга жуда кўп нарса берган. Муҳаббатимни — хотиним Роҳилани ҳам илк марта баҳорда учратганман. Ўғилларим Жасур билан Шохбоз ҳам шу фаслда туғилган. «ФИҒОН» — Нодирабегим ҳақидаги драмам ҳам март ойида саҳна юзини кўрган. Энг асосийси, мен баҳорда жуда кўп ёзаман.

— Айтганингиздек, севишган дилларни кўпинча баҳор учраштиради. Шундай эмасми?

— Севги фасл танламайди. Лекин баҳор энг лоқайд кўнгилларга ҳам сездирмайгина англаб бўлмас ҳисларни солиб қўяди. Одам ўзи англамаган, кутмаган ҳолда ҳам кимнидир севиб қолиши мумкин. Бу ҳам биз суйган баҳорнинг илоҳий бир қудрати, мўъжизасидир-да! Яна ким билади...

Хуллас, баҳор тўғрисида, ким билан гаплашманг, бари-бир маза қиларкансиз. Чунки гул ҳақида, қушлар ҳақида ғижиниб, ориниб гапириш мутлақо мушкулдир. Зотан баҳорда қуёш ҳам катталашиб, осмон баландлашгандек бўлади, ер кенгайиб кетаётгандек туюлади. Энг нохуш тушларингизни ҳам яхшиликка йўйгингиз, ҳаммадан ҳиммат кутгингиз келади.

Нима ҳам дердим, қанча мақтамайлик, қанча хушомад қилмайлик, баҳор бир кунмас бир кун яна бизларни тарк этади. Фақат бир илинжимиз борки, у ҳам бўлса, баҳор инъом этган туйғулар сизу бизни ҳеч қачон ташлаб кетмасин!..

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА,
«Халқ сўзи» жамоатчи мухбири.

• *БЕЛЛАШУВЛАР, ВОҚЕАЛАР, НАТИЖАЛАР*

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

Спорт гимнастикачиларимиз келгуси йили Американинг Атланта шаҳрида ўтказиладиган Олимпиадада жамоа бўлиб қатнашиша оладими, ё йўқми? Бу кўпроқ гимнастикачиларимизнинг бу йил Японияда ўтказиладиган жаҳон чемпионатида эришадиган натижаларига боғлиқ. Спорт гимнастикаси федерациясида ўтказилган йиғилишда ана шу мусобақага пухта тайёргарлик кўриш масаласи муҳокама қилинди. Етакчи гимнастикачиларимиз Олимпиада ва жаҳон чемпиони Оксана Чусовитина ва Анастасия Дзюндзяк бошчилигидаги терма жамоага номзодлар аниқланди. Айни кунларда улар етакчи мутахассислар Светлана Кузнецова, Алла Минакова, Раиса Панасюк, Эльвира Ракова устозлигида машғулотларга зўр беришяпти. Терма жамоамиз Олимпиадада қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритиш учун жаҳон чемпионатида умумкўрсаткичлар бўйича кучли ўн иккиликдан жой олиши лозим. Бунинг учун Руминия, Америка, Россия, Хитой, Украина каби кучли жамоалар билан Японияда жиддий баҳслашишга тўғри келади.

***

Пойтахтимизда енгил атлетика бўйича Марказий Осиё мамлакатлари ўртасида анъанавий халқаро турнир ўтказилди. Гарчи бизнинг ёш енгил атлетикачиларимиз шахсий кўрсаткичлар бўйича юқори натижа кўрсатган бўлсада, умумжамоа ҳисобида Қозоғистон спортчилари 194 очко жамғаришиб, ғолиб чиқишди. Бизнинг енгил атлетикачиларимиз 163 очко билан 2-ўринни эгаллашди.

***

Осиё қитъасида футбол бўйича жаҳон чемпионатининг финал қисми бирор марта ўтказилмаганлиги кўпроқ Япония мамлакатини ташвишга солаётган кўринади. 2002 йилги жаҳон чемпионатини Токиода ўтказишни сўраб мамлакат бош вазири Томити Мураями ФИФА президенти Жоао Авеланжга мактуб йўллади. Шунингдек, Жанубий Корея ва Мексика мамлакатлари ҳам иккимингинчи йилнинг илк жаҳон чемпионатини ўзларида қабул қилиш истаклари борлигини билдиришди.

***

Республикамизда Майя Чибурданидзени билмаган шоҳмот мухлиси бўлмаса керак. Аёллар ўртасида беш карра жаҳон тождори бўлган бу гроссмейстер узоқ танаффусдан сўнг яна шоҳмот оламига қайтишга қарор қилди. Черков отаси Рафаил: «Ҳамма нарсадан бебаҳра, қашшоқлашган Ватан учун қувонч керак, сен Грузияга шоҳмот тожини қайтариб, бу қувончни унга ҳадя эта оласан» — дея Майянинг шундай қарорга келишига ундади. Эндиликда Чибурданидзе тож даъвогарлиги учун венгриялик гроссмейстер Жужа Полгар билан учрашувга ҳозирлик кўраяпти. Унга сўнгги 8 йил давомида Гарри Каспаровга мураббийлик қилган Зураб Азмайпарашвили устозлик қилаяпти.

***

Тайсоннинг қамоқдан чиқишини нафақат бутун дунё профессионал бокс ихлосмандлари, балки жаҳоннинг «биринчи рақамли» боксчиси бўлишга талабгор рақиблари, мураббийлар, ишбилармонлар, журналистлар ҳам сабрсизлик билан кутишаяпти. Сўнгги маълумотларга кўра, энг оғир вазн бўйича собиқ жаҳон чемпиони Майк Тайсон шу йил 25 мартда озодликка чиқади. Ёзда эса, унинг иштирокида мукофот жамғармаси 100 миллион доллар бўлган ажойиб ринг учрашуви ўтказилади. Бу маблағдан юқорида санаб ўтилган барча касб эгалари ҳам манфаатдордир. Эндиликда мусулмон динини қабул қилган Тайсон бўлғуси учрашувга қамоқхона шароитида пухта тайёрланаяпти.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўтган йил давомида вилоят аҳолисига транспорт хизмати кўрсатиш анча яхшиланди. Зафаробод, Ғаллаорол туманларида қулайликларга эга бўлган замонавий автобекатлар қурилиб ишга туширилди.

«ОЛМАЗОР» — ЙЎЛОВЧИЛАР ХИЗМАТИДА

Зомин, Бахмал, Фориш туманларидаги автобекатлар ҳудудида тижорат дўконлари, овқатланиш шохобчалари, маиший хизмат тармоқлари кўпайтирилди. Энг узоқ қишлоқларга автобус қатнови йўлга қўйилди.

Ўн битта тумандан, қўшни вилоятлардан оқиб келаётган транспорт «артерия»сини қабул қилиш ва кузатишга Жиззах бош бекатининг қуввати ва имконияти етмай қолди. Шуни ҳисобга олиб, шаҳарнинг «Ўрда» қисмида иккинчи бош бекат ишга туширилди. «Олмазор» деб аталувчи бу янги маскан асосан еттита тоғ ва дашт туманларини вилоят маркази билан боғлаб туради.

Бошбекатда барча тоифадаги йўловчиларнинг эҳтиёжига мос тушувчи шароитлар яратилган. Жумладан, оналар ва болалар хонаси, кутиш зали, номозхона, шийпонли ёзги майдончалар, ошхона, чойхона ва дўконлар улар хизматида. Бекат кунига тўққиз юздан зиёд йўловчига беминнат хизмат кўрсатяпти.

Аҳоли бундай ғамхўрликдан мамнун.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Тарихимиз зарварақлари*

АМИР ТЕМУР ҲАҚИДА ЭРМИТАЖДА НАШР ЭТИЛГАН КИТОБ

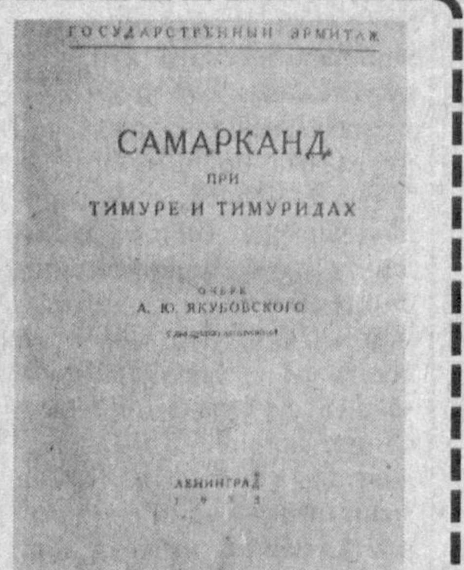

Таниқли шарқшунос А. Ю. Якубовский ўзининг «Темур ва темурийлар даврида Самарқанд» очеркида Марказий Осиёнинг қадимий шаҳри — «Шарқ Рими» номини олган Самарқандда ҳунармандчилик ва қурилиш ишларининг қандай ривожлангани ҳақида батафсил ёзади.

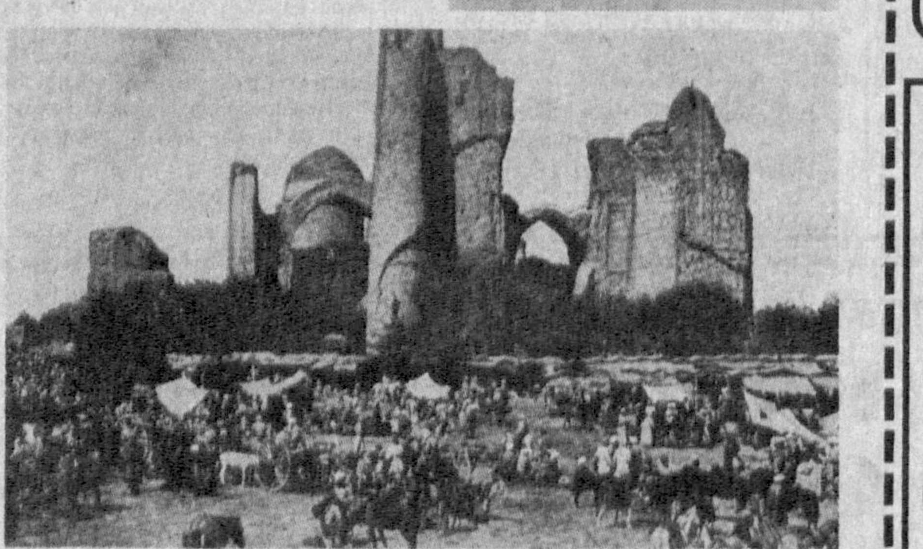

Самарқандга бағишланган рус тилидаги илк манбаалардан бири бўлган бу китобнинг ҳажми 64 саҳифадан иборат. У ноёб архитектура ёдгорликлари ва ўймакор усталар ишлаган буюмларнинг суратлари ҳамда Шарқ бадиий миниатюраларидан намуналар билан безатилган.

Шуниси қизиқки, эндиликда нодир ҳисобланган бу китоб 1933 йилда турли халқларнинг маданият ва санъат тарихини ўрганувчи илмий муассаса, йирик музей — Эрмитаж томонидан нашр этилган.

Рус олими Самарқанд мавзуига бу билан биринчи марта мурожаат қилаётгани йўқ. 1925 йилда унинг «Восток» альманахида «Кўҳна Самарқанд қиёфалари» сарлавҳали очерки эълон қилинган эди. А. Якубовский тадқиқотининг бир бўлимида Амир Темур нималарга эътиборни кўпроқ қаратди, дея ўз олдига савол қўяди ва жавобида биринчи навбатда ҳунармандчиликни таъкидлайди. Шунингдек, рисола муаллифи Клавихо кундалигидан кўчирма келтириб, Самарқанднинг бойлиги нафақат ҳунармандчилик билан, балки бу ерда кўплаб тайёрланадиган атлас, тафта ва бошқа турли хил ипак газламалар билан ҳам ўлчанишини зарурлигига урғу беради.

Турон буюк ҳукмдорининг юртда савдони кенг қамровли йўлга қўйиши катта аҳамиятга эга. Клавихо сўзлари билан айтганда: «Самарқанд шаҳрида ҳар йили кўплаб турли хил маҳсулотлар Хитойдан, Ҳиндистондан, Туркистондан ва бошқа жойлардан ҳамда бой бўлган Самарқанд салтанатининг бурчакларидан келтириб сотилган».

С. ҲАСАНОВА.

• *Мададталаб мактублар*

БАНДИХОНГА ГАЗ КЕЛАРМИКАН?

Бандихон туманини тузишдан муддао ушбу ҳудудни обод қилиш эди.

Шу мақсадда бир қанча ишларга қўл урилди. Лекин айрим муҳим юмушлар олға силжимаяпти.

Маълумки, газлаштиришни ҳукуматимиз назорат қилиб турибди. Аммо бизнинг Бандихонда бу масалада ишлар бошлангани йўқ. Шундан билса бўладики, бу ерларга ҳали-бери табиий газ келмайди. Сувни эса ҳамон ташиб ичмоқдамиз.

Муродхон ҳожи МУҲАММАДИЕВ.

Акционерлар, инвесторлар, тижорат банклари, корхона ва ташкилот раҳбарлари ДИҚҚАТИГА !

"Ташполиграфкомбинат" Сизлар учун қуйидагиларни тайёрлаб беради

- **Акционерлик жамиятларининг акциялари.**
- **Корхона давлат рўйхатидан ўтганлиги ҳақида ордер.**
- **Сертификатлар, чек дафтарчалари, лоторея билетлари.**
- **Майда-чуйда буюм ва колхоз бозорларида жисмоний шахслардан йиғим олингани ҳақида бир марталик талонлар, сотиш ҳуқуқи ҳақида руҳсат гувоҳномаси, арақ-вино ва бошқа молларни сотиш ҳуқуқи ҳақида лицензия. Буларнинг ҳаммаси рўйхатта олинган рақами ва қатъий муҳофазаси билан берилади.**
- **Каучукли ва металл муҳр ҳамда штамплар.**
- **Жиддий ҳисобот ҳужжатлари, товар-транспорт накладнойлари.**

Қатъий муҳофаза, арзон нарх, юқори сифат, қисқа муддат.

44-38-93 : 44-34-01 : 44-37-92

Тошкент шаҳри : Навоий кўчаси 30

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

• *БЎЛИМЛАР:*
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Қишлоқ хўжалиги 32-07-94;
Иқтисодиёт 32-36-6 5;
Маънавият 32-35-60;
Ахборот 32-29-89;
Тунги муҳарририят 33-10-28.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев.
Навбатчи — Ш. Мутаҳҳархон ўғли.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0067 50908 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 20.50.

1 2 3 4 5 6